

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 stycznia 2022 r.

Pozycja 17

POSTANOWIENIE z dnia 5 listopada 2021 r. Sygn. akt Ts 15/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.B. o zbadanie zgodności:

art. 88 § 1 oraz art. 78 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.) z art. 2, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 20 stycznia 2020 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w S. z wnioskiem o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu do sprawy [...]. W zarządzeniu z 14 czerwca 2019 r. (sygn. [...]) Przewodniczący Wydziału II Karnego tego sądu na podstawie art. 88 § 1 i art. 78 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) zarządził m.in. nieuwzględnienie wniosku oraz odmówił wyznaczenia pełnomocnika z urzędu.

Sąd Rejonowy w Ż. postanowieniem z 13 sierpnia 2019 r. (sygn. akt [...]) ustanowił dla skarżącego pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej dotyczącej zarządzenia Sądu Rejonowego w S. Jednocześnie postanowił, iż pełnomocnik zostanie wyznaczony przez Okręgową Radę Radców Prawnych w O.

W skardze konstytucyjnej skarżący wniósł o zbadanie zgodności art. 88 § 1 oraz art. 78 § 1 k.p.k. z art. 2, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji. Wskazał, że zaskarżone przepisy całkowicie pomijają sytuację osób pozbawionych wolności, które nie są zatrudnione, nie osiągają żadnego dochodu i nie posiadają majątku, w efekcie czego nie mają żadnych realnych możliwości dokonywania opłat m.in. za pomoc profesjonalnego pełnomocnika.

W zarządzeniu sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 28 września 2020 r. wezwano pełnomocnika skarżącego do usunięcia, w terminie 7 dni od daty doręczenia tego zarządzenia, pod rygorem ujemnych skutków procesowych, braków formalnych skargi przez:

1) doręczenie poświadczonego za zgodność z oryginałem: a) odpisu zarządzenia Sądu Rejonowego w S. z 14 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]), b) wniosku skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej w związku z wydaniem orzeczenia, o którym mowa w punkcie a, wraz z czterema kopiami, c) zaświadczenia z 23 kwietnia 2019 r. wraz z czterema kopiami;

2) udokumentowanie daty: a) złożenia przez skarżącego w administracji Zakładu Karnego w K. wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia, o którym mowa w punkcie 1a zarządzenia sędziego TK, b) pierwotnego (tzn. przed ustanowieniem pełnomocnika z urzędu) doręczenia skarżącemu zarządzenia, o którym mowa w punkcie 1a lub ewentualnie wykazanie, że po raz pierwszy doręczenie tego rozstrzygnięcia pełnomocnikowi z urzędu nastąpiło 23 października 2019 r.;

3) wyjaśnienie, w jaki sposób zaskarżone przepisy naruszają prawa skarżącego wynikające z art. 2, art. 32 i art. 45 ust. 1 Konstytucji;

4) wskazanie konkretnego przepisu Konstytucji, z jakim skarżący łączy naruszenie prawa do równego traktowania;

5) uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ze wskazanymi przez skarżącego wzorcami kontroli.

Odpis powyższego zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi skarżącego 5 października 2020 r. Pełnomocnik, w określonym terminie, częściowo usunął braki formalne skargi konstytucyjnej. Nie nadesłał jednak wniosku skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, jak też nie udokumentował daty złożenia przez skarżącego w administracji zakładu karnego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. z 14 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]). Nie udokumentował również daty pierwotnego (tj. przed ustanowieniem pełnomocnika z urzędu) doręczenia skarżącemu zarządzenia, o którym mowa wyżej, ani nie wykazał, że po raz pierwszy doręczenie tego zarządzenia pełnomocnikowi z urzędu nastąpiło 23 października 2019 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Skarga konstytucyjna jest nadzwyczajnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, którego merytoryczne rozpoznanie uwarunkowane zostało spełnieniem wielu przesłanek wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z przepisów ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymaganiom. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK. Natomiast art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK stanowi, że Trybunał w składzie jednego sędziego Trybunału wydaje postanowienie o odmowie nadania wnioskowi, o którym mowa w ust. 1, albo skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli braki, o których mowa w ust. 3, nie zostały usunięte w terminie.

W badanej sprawie skarżący, w określonym terminie, nie usunął wszystkich braków formalnych skargi konstytucyjnej, albowiem: nie nadesłał wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu; nie udokumentował daty złożenia w administracji zakładu karnego wniosku

o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej od zarządzenia Sądu Rejonowego w S. z 14 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]); nie udokumentował daty pierwotnego (tj. przed ustanowieniem pełnomocnika z urzędu) doręczenia skarżącemu wskazanego wyżej zarządzenia ani nie wykazał, że po raz pierwszy doręczenie tego zarządzenia nastąpiło pełnomocnikowi z urzędu 23 października 2019 r.

Usunięcie wskazanych powyżej braków formalnych skargi konstytucyjnej ma zasadnicze znaczenie dla ustalenia tego, czy skarżący złożył skargę konstytucyjną w terminie wskazanym w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK (zgodnie z którym skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia). Skarga konstytucyjna w niniejszej sprawie została ponadto wniesiona przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, a więc konieczne jest też zbadanie, czy została ona wniesiona we właściwym terminie, mając na uwadze brzmienie art. 44 ust. 2 i 3 u.o.t.p.TK. Zaznaczyć przy tym należy, że ustalenie tego, czy została złożona we właściwym terminie, stanowi bezwzględną przesłankę dopuszczalności wniesienia skargi konstytucyjnej do Trybunału Konstytucyjnego.

Zgodnie z art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może złożyć do sądu rejonowego swego miejsca zamieszkania wniosek o ustanowienie dla siebie adwokata lub radcy prawnego z urzędu. Z kolei ust. 3 tego przepisu stanowi, że złożenie wniosku, o którym mowa w ust. 2, wstrzymuje bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Wznowienie biegu tego terminu następuje pierwszego dnia po dniu: 1) doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu do pełnomocnikiem skarżącego; 2) uprawomocnienia się postanowienia sądu o oddaleniu wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego; 3) doręczenia skarżącemu postanowienia oddalającego zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego.

W rozpatrywanej sprawie w celu obliczenia, czy skarga konstytucyjna została wniesiona w wymaganym terminie, konieczne jest zatem ustalenie daty doręczenia skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia, w związku z którym skarga została złożona, co powoduje rozpoczęcie biegu terminu do jej wniesienia. Konieczne jest również ustalenie daty złożenia przez skarżącego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, gdyż powoduje to wstrzymanie biegu terminu do złożenia skargi konstytucyjnej. Ważne jest też ustalenie daty doręczenia pełnomocnikowi rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego, gdyż od następnego dnia po dniu doręczenia następuje wznowienie biegu terminu do złożenia skargi konstytucyjnej.

W ocenie Trybunału skoro w niniejszej sprawie skarżący nie wykazał kiedy doręczono mu zarządzenie Sądu Rejonowego w S. z 14 czerwca 2019 r. oraz kiedy złożył wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, Trybunał nie ma możliwości obliczenia, czy skarga konstytucyjna została złożona w terminie. Zaznaczyć należy również, że wskazana przez pełnomocnika skarżącego data 23 października 2019 r. nie została uprawdopodobniona jako data otrzymania przez skarżącego po raz pierwszy zaskarżonego orzeczenia. W tym zakresie należy zauważyć, że istotne znaczenie ma to, kiedy skarżący otrzymał zaskarżone zarządzenie, a nie kiedy takie zarządzenie zostało doręczone pełnomocnikowi ustanowionemu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Tymczasem z dokumentacji przedłożonej przez pełnomocnika skarżącego wraz ze skargą wynika, że doręczenie skarżącemu ostatecznego rozstrzygnięcia, w związku z którym złożona została skarga konstytucyjna, musiało mieć miejsce przed 13 sierpnia 2019 r., skoro w tym dniu zostało wydane postanowienie Sądu Rejonowego w Ż. (sygn. akt [...]) o ustanowieniu dla skarżącego pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej na zarządzenie Sądu Rejonowego w S. z 14 czerwca 2019 r., a pełnomocnik został poinformowany o ustanowieniu go pełnomocnikiem z urzędu 26 września 2019 r.

2. W ocenie Trybunału analizowana skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań formalnych wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 44 ust. 3, art. 53 i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

Mając na uwadze powyższe, Trybunał postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.